

In deze Nieuwsbrief :

- manifestatie 29 november Stop geweld tegen vrouwen
- vooraankondiging Write for rights
- verslag vanaf COP30 MondiaalFNV delegatie
- Westelijke Sahara – 50 jaar illegale bezetting door Marokko

Manifestatie 29 november

Ook met deelname van FNV Vrouwennetwerk Noord

Vooraankondiging Write for rights 10 december

Op woensdag 10 december organiseert Mondiaal FNV Noord weer de schrijfactie voor gewetensgevangenen en aangeklaagden in de achterraimte van de Globe. Dit keer wordt er geschreven voor 8 dappere mensen uit o.a. Tunesië, Palestijnse gebieden, Myanmar; ook kunnen handtekeningen

gezet worden in het kader van de FNV-actie "Schrijf vakbondsleden vrij" dit jaar voor vakbondsactivisten uit o.a. Servië en Lesotho.

Openingstijden: **12 – 15 uur**
 17 – 20 uur

Adres: A-kerkhof 22, 9711 JB Groningen

De Globe is een restaurant met een sociale missie. Mensen uit alle lagen van de samenleving kunnen hier werkervaring op doen. Daarnaast werken ze met een menu dat elke dag wisselt. Dagelijks worden er drie heerlijke verse maaltijden uit de internationale keuken geserveerd voor een schappelijke prijs.

Gasten van de Eeterie kunnen voor, na of tijdens hun (zelf betaalde) maaltijd een brief schrijven of een brief of petitie ondertekenen. Maar je kunt ook zo maar binnenlopen om mee te doen; iedereen is welkom.

COP30 – Verslag Waar staan we nu?

Tekst: Lina de los Rios Torres

President Lula opende vorige week COP30 met de boodschap dat deze COP er een van de waarheid moet zijn: een conferentie die de diepe ongelijkheden durft te benoemen die de klimaatcrisis veroorzaken, in plaats van eromheen te praten. Hoewel dit de eerste COP in twee jaar is waar protest openlijk is toegestaan, was week 1 ook een confrontatie met de realiteit: zwaar beveiligde ruimtes, en gemiddeld één fossiele lobbyist op elke 25 deelnemers.

COP30 – Week 1

Mondiaal FNV is intensief bezig geweest met het volgen van de onderhandelingen en het bijdragen aan side events waar vakbonden en andere maatschappelijke organisaties samenkwamen.

De eerste week stond in het teken van scherpe verdeeldheid in de onderhandelingszalen. (*hieronder meer*)

De Westelijke Sahara: 50 jaar illegale bezetting door Marokko

10.10.2025 War on want (GB)

Het Sahrawi-volk van de Westelijke Sahara leeft al 50 jaar onder illegale Marokkaanse bezetting – en nu steunt het Verenigd Koninkrijk (*de Europese Commissie stuurt hier ook op aan – red.*) het plan van Marokko om zijn controle over de Westelijke Sahara te versterken.

Marokko bezet de Westelijke Sahara sinds het in 1975 het gebied binnenviel. Nu de bezetting op 31 oktober 2025 haar 50e verjaardag bereikt, blijft het Sahrawi-volk – een inheemse groep in de Westelijke Sahara – lijden onder mensenrechtenschendingen onder Marokkaans bewind. Het Sahrawi-volk wordt gediscrimineerd bij de toegang tot huisvesting en land, terwijl ongeveer 400.000 Marokkaanse kolonisten profiteren van staatssubsidies. Meer dan 170.000 Sahrawi leven in vluchtelingenkampen in het zuidwesten van Algerije, zijn afhankelijk van hulp en hebben te maken met een steeds ernstiger wordende humanitaire en klimaatcrisis. (*hieronder meer*)

COP30 – Verslag Waar staan we nu?

Tekst: Lina de los Rios Torres

President Lula opende vorige week COP30 met de boodschap dat deze COP er een van de waarheid moet zijn: een conferentie die de diepe ongelijkheden durft te benoemen die de klimaatcrisis veroorzaken, in plaats van eromheen te praten. Hoewel dit de eerste COP in twee jaar is waar protest openlijk is toegestaan, was week 1 ook een confrontatie met de realiteit: zwaar beveiligde ruimtes, en gemiddeld één fossiele lobbyist op elke 25 deelnemers.

COP30 – Week 1

Mondiaal FNV is intensief bezig geweest met het volgen van de onderhandelingen en het bijdragen aan side events waar vakbonden en andere maatschappelijke organisaties samenkwamen. De eerste week stond in het teken van scherpe verdeeldheid in de onderhandelingszalen. Een belangrijk thema in de onderhandelingen is het voorgestelde Belem Action Mechanism, bedoeld om eindelijk de stap te zetten van woorden naar daden en implementatie voor een rechtvaardige transitie. Na stevige druk van vakbonden, inheemse groepen, jongeren-, vrouwen- en milieuorganisaties lijkt er nu beweging, zelfs bij de EU, om dit plan aan te nemen.

Financiering blijft een groot struikelblok

Veel Afrikaanse landen en kleine eilandstaten vragen om meer verplichtingen van rijke landen voor klimaatadaptatie, verlies & schade, en schuldenvrije steun aan transitie in het mondiale zuiden. Deze week wordt ook de 'guidance voor het Loss and Damage-fonds' vastgesteld, dit zijn richtlijnen die bepalen hoe het geld uit dit fonds zal worden verdeeld en hoe landen toegang krijgen tot middelen. Een belangrijke stap richting klimaatrechtvaardigheid.

Verder is er een brede internationale coalitie van landen ontstaan die een routekaart eisen voor het uitfaseren van olie, kolen en gas. Ook Nederland heeft hier zijn naam onder gezet.

Week 2: de politieke fase

Week 2 is politiek gezien de belangrijkste fase van de COP. Ministers nemen het over en veel onderhandelingen vinden achter gesloten deuren plaats. Dit is het moment waarop de echte beslissingen vallen, beslissingen die bepalen of we vooruit komen of vastlopen.

Met minder dan drie dagen te gaan staan o.a. deze dossiers centraal:

Een plan om het “ambitiegat” in nationale klimaatplannen te dichten. Landen moeten aangeven hoe zij hun klimaatdoelen zullen aanscherpen en welke stappen zij zetten om de afgesproken doelen uit het klimaatakkoord te behalen.

De mogelijke aanname van het Belem Action Mechanism onder het Just Transition Work Programme, een internationaal mechanisme dat ervoor moet zorgen dat de al gemaakte afspraken over een rechtvaardige transitie effectief worden geïmplementeerd.

100 nieuwe indicatoren voor effectieve klimaatadaptatie.

Richtlijnen voor het schade en verlies-fonds.

Meer verplichtingen voor klimaatschade- en transitie-financiering.
Een internationale routekaart voor het uitfasen van fossiele brandstoffen

De uitkomsten van de onderhandelingen zullen de basis vormen voor nationale en regionale wetgeving, en voor ons werk om regeringen verantwoordelijk te houden voor het beschermen van werkers en gemeenschappen die nu al het hardst geraakt worden door de gevolgen van klimaatverandering.

De Westelijke Sahara: 50 jaar illegale bezetting door Marokko

10.10.2025 War on want (GB)

Het Sahrawi-volk van de Westelijke Sahara leeft al 50 jaar onder illegale Marokkaanse bezetting – en nu steunt het Verenigd Koninkrijk (*de Europese Commissie stuurt hier ook op aan – red.*) het plan van Marokko om zijn controle over de Westelijke Sahara te versterken.

Marokko bezet de Westelijke Sahara sinds het in 1975 het gebied binnenviel. Nu de bezetting op 31 oktober 2025 haar 50e verjaardag bereikt, blijft het Sahrawi-volk – een inheemse groep in de Westelijke Sahara – lijden onder mensenrechtenschendingen onder Marokkaans bewind. Het Sahrawi-volk wordt gediscrimineerd bij de toegang tot huisvesting en land, terwijl ongeveer 400.000 Marokkaanse kolonisten profiteren van staatssubsidies. Meer dan 170.000 Sahrawi leven in vluchtelingenkampen in het zuidwesten van Algerije, zijn afhankelijk van hulp en hebben te maken met een steeds ernstiger wordende humanitaire en klimaatcrisis.

Nu heeft de Britse regering verklaard dat zij het plan van Marokko steunt, waardoor de hoop van de Sahrawi op zelfbeschikking opzij wordt geschoven. Zelfbeschikking is het recht van een volk om te kiezen hoe het zichzelf bestuurt. Het is een onvervreemdbaar recht – een recht dat nooit kan worden afgenomen. Het Verenigd Koninkrijk steunt het Marokkaanse “autonomieplan” voor de Westelijke Sahara, waarbij de Sahrawi alleen zeggenschap zouden hebben over bepaalde lokale aangelegenheden, zoals huisvesting, onderwijs en culturele zaken, maar waarbij de soevereiniteit – het gezag van een staat om zichzelf te besturen – en buitenlandse zaken en defensie onder de heerschappij van Marokko zouden vallen.

De bezetting van de Westelijke Sahara door Marokko

Tijdens de koloniale overheersing van een groot deel van Afrika door Europese mogendheden, controleerden de Spanjaarden bijna honderd jaar lang, tot 1975, de Westelijke Sahara. Marokko en Mauritanië maakten vervolgens beide aanspraak op het gebied, maar in oktober 1975 oordeelde het Internationaal Gerechtshof (ICJ), de hoogste rechtbank ter wereld, dat hun aanspraken niet legitiem waren en dat het Sahrawi-volk zijn recht op zelfbeschikking moest kunnen uitoefenen. Binnen enkele weken na de uitspraak van het ICJ vielen Marokko en Mauritanië de Westelijke Sahara binnen. Een groot deel van de lokale bevolking vluchtte de woestijn in.

In 1978 trok Mauritanië zijn aanspraak op de Westelijke Sahara in, maar Marokko intensiverde zijn bezetting. Slechts een vijfde van het grondgebied bleef onbezet, onder controle van het Sahrawi-volk, en werd de Sahrawi Arabische Democratische Republiek genoemd. Onder leiding van het Polisario Front, de nationale bevrijdingsbeweging van het Sahrawi-volk, werd de gewapende strijd voor zelfbeschikking voortgezet. In 1991 werd in het VN-vredesplan een vrij en eerlijk referendum voor het Sahrawi-volk voorgesteld, waarbij zij konden stemmen voor onafhankelijkheid of integratie met

Marokko. Maar door obstructies van Marokko en een gebrek aan politieke wil elders is dit referendum nooit gehouden.

Ondanks dat het Internationaal Gerechtshof de territoriale aanspraken van Marokko op het land van de Sahrawi formeel heeft afgewezen en de Verenigde Naties de Westelijke Sahara beschouwen als een niet-zelfbesturend gebied – in afwachting van dekolonisatie – gaat de bezetting door Marokko door.

In juni 2025 steunde de toenmalige Britse minister van Buitenlandse Zaken, David Lammy, het Marokkaanse plan om de Westelijke Sahara – onterecht – onder Marokkaanse soevereiniteit te plaatsen.

Mensenrechten in de bezette Westelijke Sahara

Het Sahrawi-volk dat onder Marokkaanse bezetting leeft, lijdt onder mensenrechtenschendingen door de Marokkaanse autoriteiten. Marokko verhindert systematisch bijeenkomsten in de Westelijke Sahara ter ondersteuning van de zelfbeschikking van de Sahrawi, belemmert het werk van lokale mensenrechtenorganisaties en slaat en detineert activisten en journalisten.

In juni 2025 hebben VN-deskundigen kritiek geuit op de sloop van Sahrawi-woningen, gedwongen uitzettingen, rassendiscriminatie en geweld tegen Sahrawi-mensenrechtenverdedigers en journalisten door Marokko. Hoewel er een speciale VN-missie voor het referendum in de Westelijke Sahara (MINURSO) bestaat, die in 1991 is opgericht, ontbreekt het deze missie aan een wettelijk mandaat om toezicht te houden op de mensenrechten in de Westelijke Sahara en daarover verslag uit te brengen. Het is de enige moderne VN-vredesmissie zonder wettelijk mandaat, waardoor het Sahrawi-volk een groter risico loopt op misbruik.

Gestolen natuurlijke hulpbronnen

Zoals gedocumenteerd door Western Sahara Resource Watch, plundert Marokko de natuurlijke hulpbronnen van de Sahrawi, waaronder hun fosfaten (een belangrijk bestanddeel van kunstmest), visserij, zand en hernieuwbare energie. Hierdoor wordt het Sahrawi-volk beroofd van de economische en culturele voordelen van hun eigen hulpbronnen. Marokko exploiteert deze hulpbronnen en verhandelt ze internationaal, waardoor de illegale bezetting van de Westelijke Sahara door Marokko wordt genormaliseerd.

Al een halve eeuw lang exploiteert Marokko de enorme fosfaatreserves in de regio Bou Craa in het noorden van de Westelijke Sahara en exporteert het deze hulpbron naar het buitenland. Alleen al in 2024 heeft Marokko ongeveer 1,45 miljoen ton fosfaatgesteente gewonnen en geëxporteerd, met een waarde van meer dan 10 miljoen pond.

Marokko exploiteert de mariene hulpbronnen voor de kust van de Westelijke Sahara, waarbij het visbestanden ontgint en profiteert van visvergunningen die aan Rusland, Japan en andere landen worden verkocht – allemaal ten koste van het Sahrawi-volk.

Marokko positioneert zich als wereldleider op het gebied van hernieuwbare energie en het nakomen van klimaatverplichtingen, maar doet dit door groene infrastructuur te ontwikkelen op bezet gebied. Marokko profiteert ook van de winning en export van zand uit de Westelijke Sahara – naar Spanje en daarbuiten, wat bijvoorbeeld de toeristische sector in Spanje een impuls geeft, terwijl de Sahrawi zelf

van potentiële voordelen worden beroofd. Tussen 2020 en 2024 exporteerde Marokko meer dan 900.000 ton zand uit het gebied, waarvan het grootste deel bestemd was voor de Canarische Eilanden. De bezetting door Marokko wordt gesteund door de VS, Israël – en nu ook het Verenigd Koninkrijk

De controle van Marokko over de Westelijke Sahara wordt gesteund door staten die hun wortels hebben in het kolonialisme. De VS en Israël hebben openlijk hun steun uitgesproken voor de soevereiniteit van Marokko over de Westelijke Sahara, in ruil voor volledige diplomatieke betrekkingen tussen Marokko en Israël.

Frankrijk volgde in 2024, in samenwerking met Franse bedrijven die graag willen profiteren van handel met Marokko in en rond de Westelijke Sahara – een gebied dat op de kaarten van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken niet langer als apart van Marokko wordt gezien.

Het Verenigd Koninkrijk heeft het recht op zelfbeschikking van de Sahrawi consequent gesteund, totdat het in juni 2025 het plan van Marokko officieel goedkeurde. War on Want heeft de Britse regering een brief gestuurd waarin we onze bezorgdheid uitspreken en eisen dat zij deze regressieve beleidswijziging terugdraait. Tot nu toe is het enige antwoord een herbevestiging van haar standpunt geweest.

Recht tegen macht

De parallellen tussen het onrecht dat het Sahrawi-volk en het Palestijnse volk ondergaan – respectievelijk onder Marokkaanse en Israëlische bezetting – zijn duidelijk zichtbaar. Inheemse volkeren die worden onderworpen aan modern kolonialisme, illegale bezetting en discriminatie, gedwongen verplaatsing en ballingschap, evenals de plundering van hun eigen natuurlijke hulpbronnen met medewerking van buitenlandse regeringen en bedrijven.

Het Internationaal Gerechtshof heeft geoordeeld dat zowel de bezetting door Marokko als die door Israël illegaal zijn – respectievelijk in 1975 en 2024 – maar deze onderdrukkende bezettingen gaan onverminderd door, zonder dat de daders daarvoor worden gestraft.

Het internationaal recht is echter duidelijk. Het Sahrawi-volk moet zijn recht op zelfbeschikking kunnen uitoefenen. Wij zullen dit onvervreembare recht blijven steunen – en dat moet de Britse regering ook doen.